

Hovedstaden
J.nr. 21/13814
Ref. PSL
Den 8. september 2021

**Referat fra offentligt møde om forvaltningsplan for ny urørt skov:
Jægersborg Hegn og Ravnholm afholdt den 6.9 2021 kl. 17-19.**

Mødedeltagere:

28 borgere

samt

fra brugerrådet: Vibeke Preisler Friluftsrådet

fra Naturstyrelsen: Peter Søland, Ole Ejlskov Jensen, Stephan Springborg,
Stella Blichfeldt, Kim Søderlund.

Kim Søderlund bød velkommen og fortalte om formålet med mødet:

- Informere om proces og hvad der kan og skal ske i skovene
- Gerne have gode råd og lokal viden, så det kan indarbejdes i de forvaltningsplaner, som nu skal udarbejdes.

Jægersborg Hegn og Ravnholm (Ravneholmene) er nu endeligt udpeget til at blive urørt skov. Men urørt skov skal stadig forvaltes, så derfor skal der udarbejdes en forvaltningsplan, og dette møde er et led i denne proces.

Forvaltningsplanen udarbejdes i efteråret 2021 og sendes så som udkast i offentlig høring. Dette offentlige møde er en del af processen.

Forvaltningsplanen udarbejdes på baggrund af nogle overordnede retningslinjer, som findes på styrelsens hjemmeside.

De nævnte skove er udpeget på baggrund af finanslovaftaler i hhv 2016 og 2020.

Vi vil meget gerne have gode råd og lokalviden nu – eller inden for den kommende uges tid, så er det nemmere at udarbejde nogle gode forslag til forvaltningsplaner. Vi bruger naturligvis den viden vi har, og som vi fik ved den foregående proces, så vi er absolut ikke på bar bund selvom. Det er en presset tidsplan, men det skal nok blive nogle gode planer, som kommer i

høring. Men giv os rådene i løbet af turen eller send en mail til HST@NST.DK.

Kim Søderlund gav et kort give **et overblik** over de nye retningslinjer for forvaltningen af de urørte skove:

I skal huske på, at siden 1805 har det primære formål med Danmarks skove været at producere træ – til huse, møbler, krigsskibe, brænde osv. Dvs skovene er beplantet og forvaltet til at producere kævler og tømmer, og det har bevirket, at skovene består af ens bevoksninger med samme træart og alder, så der er lange lige stammer uden sidegrene. Nu skifter formålet fundamentalt i en række skove, når de skal være urørte.

Ved ”urørt skov” forstås skov uden kommerciel skovdrift, hvor formålet er at fremme biodiversitet. Udgangspunktet er, at der skal **være så lidt aktiv naturforvaltning** i den urørte skov som muligt på sigt. Der kan gennemføres græsning og i et vist omfang andre tiltag til fordel for biodiversiteten, ligesom hensyn til bl.a. friluftslivet og fortidsminder fortsat skal tilgodeses.

NATURGENOPRETNING:

Vi skal gennemføre en naturgenopretning som strækker sig over 6 år fra forvaltningsplanen er endelig vedtaget:

- 1. Naturlig hydrologi** genoprettes så vidt muligt. Dvs. der kommer flere vådområder i skovene. Men man fortsat skal kunne komme rundt i skoven og overholde vandløbsloven f.eks. i relation til naboer.
- 2. Håndtering af træerne med henblik på at gøre skovene mere naturlige og mindre homogene:**
  - Hjemmehørende er: løvtræer (minus ær, rødeg og lignende) samt skovfyr.
  - Hjemmehørende træer over 150 år fældes ikke
  - Hjemmehørende træer under 150 år: kan fældes og veteranisering. Kirsebær og lind skal fremmes.

Der kan fældes hjemmehørende løvtræer for at mindske homogeniteten som lysbassiner på 0,1-0,5 ha. Som udgangspunkt skal træerne efterlades, men i særlige tilfælde kan træet sælges.

Udtag af ikke-hjemmehørende træer

- Rødgran udryddes ikke. Der foretages tyndinger, der understøtter rødgranens fortsatte tilstedeværelse i den enkelte skov bl.a. aht sortspætten og blank gæstemyrer.
- En betydelig del af bevoksninger med europæiske træarter som ædelgran og lærk, som ikke er hjemmehørende i Danmark, afvikles. Unikke træer kan bevares.
- De oversøiske træarter (rødeg, douglasgran, thuja, abiea grandis, nobilis, og mange flere) afvikles som udgangspunkt. Dog kan douglasgran, thuja og grandis bevares som et landskabeligt og strukturelt element i mindre omfang. Unikke træer kan bevares.

I bevoksninger med de europæiske og oversøiske træarter vil der ofte blive benyttet renafdrift.

Herefter dvs. efter 6 år (med en officiel forvaltningsplan) fældes der som udgangspunkt ikke træer i de urørte skove undtagen træer, som er til fare eller gene for borgerne, friluftslivet eller kulturværdier, eller som er problematiske i relation til beskyttelse af biodiversitet f.eks. invasive arter.

3. Græsning:

Der kan som pleje etableres **skovgræsning**, hvis der allerede er sjældne arter, som kræver dette. (skovene udvælges efter central prioritering på landsplan).

Det tilstræbes:

- at lave hegninger på 100 ha eller større.
- at der gennem årene er fluktuation i græsningstryk
- så vidt muligt helårsgræsning uden tilskudsfodring

Der kan foretages fokuseret pleje i små bynære skove, hvor det ofte i praksis vil være umuligt at sikre plads til dynamisk græsning. Det kan være høslæt og gerne med leslåning af frivillige!

Vi forventer kun få nye hegninger i hovedstadsområdet, da den biodiversitet der er udpeget efter, langt hen af vejen er tilknyttet skov og dødt ved.

FRILUFTSLIV:

Infrastruktur som skovveje, afmærkede spor og faciliteter til understøttelse af friluftsliv vil i et passende omfang fortsat blive opretholdt og kan fortsat udvikles og tilpasses, også selvom det kræver fældninger.

I forbindelse med etablering af nye friluftsfaciliteter skal der ske en afvejning mellem bl.a. faciliteternes betydning for friluftslivet og for

naturværdierne; herunder kan områdernes integritet som vild natur spille ind. Mulighederne for friluftslivet i den enkelte skov beskrives i forvaltningsplanerne.

Skovgæsterne må fortsat oparbejde brænde til brug på skovens bålpladser. Der vil kunne opretholdes attraktive og lysåbne forhold for færdsel og ophold uden voldsom ophobning af dødt ved. Det gælder også opretholdelse af udsigter. Der vil blive holdt øje med risikotræer ved faciliteter og afmærkede ruter – som det også er tilfældet i dag.

FORTIDSMINDER:

Plejepligten kan ikke tilsidesættes.

DE KONKRETE DRØFTELSER:

På mødet kom deltagerne rundt i den nordlige del af Jægersborg Hegn og undervejs blev følgende drøftet:

Det er Naturstyrelsens grovplan for Jægersborg Hegn, at skoven syd for Skodsborgvej bliver en del af Jægersborg Dyrehave, fordi de sjældne arter, der allerede lever i skoven, er tilknyttet lysåben skov med græsning. Derved udvides dyrehaven med 20-25 % og det vil give arterne bedre muligheder for at overleve og trives. Det er målet at dyrehavens nuværende drift ”overføres” til den sydlige del af Jægersborg Hegn. Det betyder, at friluftslivet vil blive styret som i resten af dyrehaven, hvor der f.eks. ikke er lejrpladser og bålpladser og orienteringsløb vil heller ikke kunne afholdes – alt sammen aht. hjortenes trivsel. Men skovgæsterne må nyde naturen og hjortene, gå, løbe, cykle og ride lige som i resten af dyrehaven. Den nuværende lejrplads ved Strandmøllen bliver opretholdt ved, at hegnet sættes, så lejrpladsen ligger uden for dyrehaven.

Jægersborg Hegn nord for Skodsborgvej bliver til gengæld uden yderligere hegn/græsning, så her vil skoven blive overladt til træernes og vandets dynamik. Her kan der fortsat være lejrpladser og bålpladser og afholdes orienteringsløb.

I relation til den naturlige hydrologi arbejdes der på, at konvertere 10-15 ha lavere liggende arealer til vådere arealer / sø ved at stoppe dræningen ved at tilkaste og stoppe grøfter. Hvis det resulterer i, at vigtige skovveje eller stier oversvømmes, vil der blive etableret nye veje/stier, så skovgæsterne fortsat kan komme rundt i skoven.

Bøllemosen i Jægersborg Hegn er beskyttet Natura 2000 område, så her har Naturstyrelsen pligt til at sørge for at pleje arealet som sø og mose – også i en urørt skov.

I en bøgebevoksning på ca. 80 år drøftedes veteranisering af træer (de skades med vilje) og fældning grupper af træer, så der kommer lysninger på mellem 0,2 og 0,5 ha for at gøre bevoksningen mere uensartet. Nord for Skodsborgvej vil bøgetræerne blive liggende, men syd for Skodsborgvej vil Naturstyrelsen antagelig fjerne nogle af de fældede bøgetræer for at øge fremkommeligheden og slettepræget i den nye dyrehave (det er muligt at gøre i begrænset omfang iht. retningslinjerne).

I en bevoksning med Douglasgran (vestamerikansk træart) blev der orienteret om, at en stor del af granerne ville blive fældet og solgt. Ligeledes ville indplantede unge douglasgraner blive skåret om, så den bagvedliggende bevoksning med skovfyr kunne selvså sig på arealet.

I den nordlige del af Jægersborg Hegn findes en ca. 10 ha stor bevoksning med rødgran og grandis på ca. 60 år. Her er planen at fælde alle grandis og efterlade rødgranen og så håbe, at rødgranen ikke vælter i en storm. Det sidste er der stor risiko for, og i givet fald vil træet blive liggende som et mikado-spil til glæde for svampe og biller. Formålet med at fjerne alle grandis er at give den plads, de vokser på, til danske træer og buske, som giver leveplads til dansk biodiversitet. Ved et stormfald vil skoveje og ridestier blive ryddet for fældede træer.

Med hensyn til Ravnholm så er planen at gennemføre en naturgenopretning svarende til retningslinjerne og uden yderligere græsning.